

Інформаційні технології в процесі бізнес-планування

Ющенко Н.Л.

кандидат економічних наук, доцент,
Чернігівський національний технологічний університет

У зв'язку з прискореним запровадженням суб'єктами господарювання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та рішень щодо створення інформаційних ресурсів і практичного застосування електронних технологій для підвищення їх конкурентних переваг у статті узагальнено методики і стандарти бізнес-планування, види і складники бізнес-планів. Здійснено порівняльну характеристику функціональних можливостей комп'ютерних програм, що дають змогу створювати текстову частину бізнес-плану, складати фінансову частину проекту, містять інструменти для аналітичного аналізу, дають змогу комбінувати декілька проектів.

Ключові слова: бізнес-план, програмний продукт, управління, маркетинговий план, організаційний план, інвестиційний план, виробничий план, фінансовий план, моделювання.

Ющенко Н.Л. ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ПРОЦЕССЕ БИЗНЕС-ПЛАНИРОВАНИЯ

В связи с ускоренным внедрением субъектами хозяйствования современных информационно-коммуникационных технологий и решений относительно создания информационных ресурсов и практического применения электронных технологий для повышения собственных конкурентных преимуществ в статье обобщены методики и стандарты бизнес-планирования, виды и составляющие бизнес-планов, а также выполнена сравнительная характеристика функциональных возможностей программных продуктов, позволяющих создавать текстовую часть бизнес-плана, составлять финансовую часть проекта, содержат инструменты для аналитического анализа, позволяют комбинировать несколько проектов.

Ключевые слова: бизнес-план, программный продукт, управление, маркетинговый план, организационный план, инвестиционный план, план производства, финансовый план, моделирование.

Yushchenko N.L. IT SOLUTIONS IN BUSINESS PLANNING PROCESS

In connection with the accelerated introduction by business entities of modern information and communication technologies and decisions regarding the creation of information resources and the practical application of electronic technologies in order to enhance their own competitive advantages, the article summarizes the methods and standards of business planning, the types and components of business plans, and Comparative characteristics of the functionality of software products. Allowing you to create a textual part of the business plan, make up the financial part of the project, contain tools for analytical analysis, allow you to combine several projects.

Keywords: business plan, software product, management, marketing plan, organizational plan, investment plan, production plan, financial plan, modeling.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Просування проведення орієнтованої на розвиток політики, яка сприяє продуктивній діяльності, підприємництву, творчості й інноваційній діяльності, та заохочення офіційного визнання і розвитку мікро-, малих і середніх підприємств, у тому числі шляхом надання їм доступу до фінансових послуг, є однією з підцілей глобальної цілі 8 сталого розвитку відповідно до резолюції Генеральної Асамблеї ООН «Перетворення нашого світу: Порядок денний розвитку у галузі сталого розвитку на період до 2030 року», схваленої 25 вересня 2015 р. (A/RES/70/1).

Документом, що описує основні аспекти майбутньої діяльності підприємства з реалізації будь-якої бізнес-ідеї або будь-якої інвестиційної програми, є бізнес-план [1]. Сучасні інформаційні технології здатні суттєво спрос-

тити процес розроблення бізнес-планів, розширити можливості аналізу альтернативних варіантів управлінських рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Організації й удосконаленню бізнес-планування присвячені дисертації О.М. Помазун [2] за спеціальністю 08.00.11 – математичні методи та інформаційні технології в економіці; О.Б. Шишової [3], І.В. Костецької [4], О.В. Гайдар [5] за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами; С.Ф. Чалого [6], К.О. Ульяницької [7] за спеціальністю 05.13.06 – інформаційні технології; праці О.М. Мороз, А.А. Юсуфової [8], В.В. Іванової [9], Н.Д. Подкуйко, Л.Л. Лисенко [10], В.Т. Голубятнікова, Р.М. Мазур [11].

Аналіз наукових і навчально-методичних праць підтверджує необхідність розвитку досліджень у напрямі автоматизації бізнес-планування.

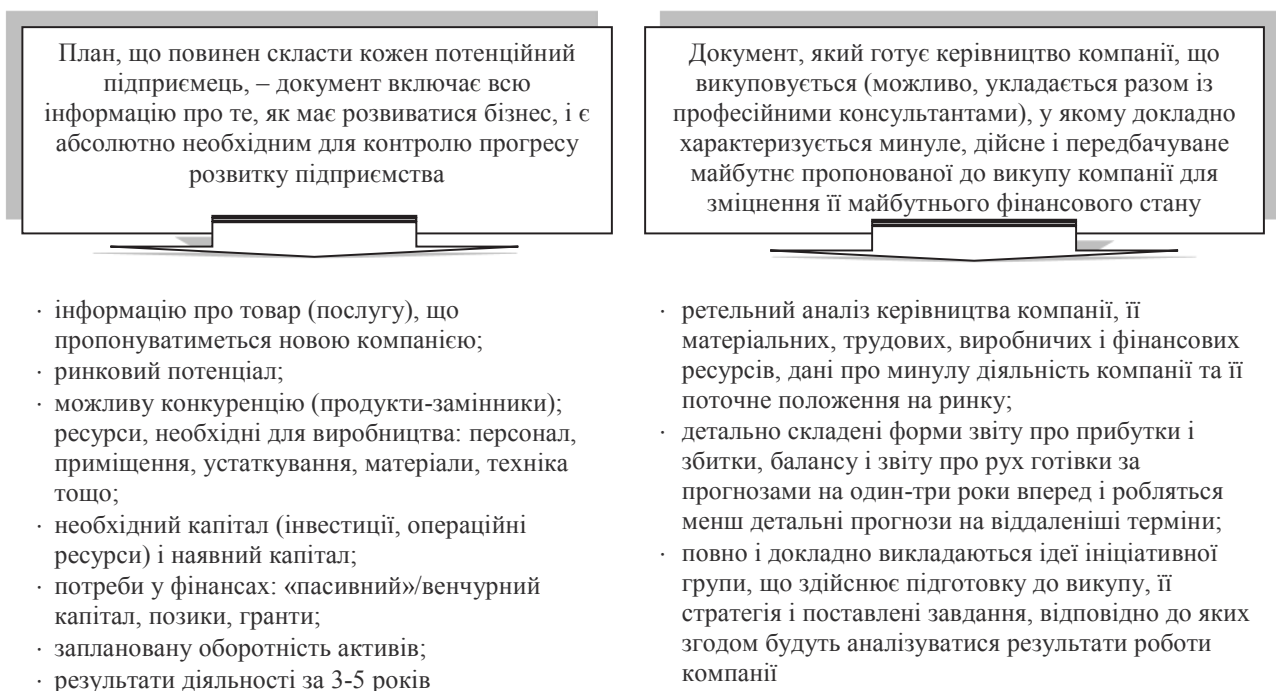
Формулювання цілей статті (постановка завдання). Головною метою статті є систематизація і порівняльний аналіз функціональних можливостей доступних на ринку програмних продуктів, що реалізують моделі і методи у сфері бізнес-планування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Метою бізнес-планування є визначення рівня життєздатності та стійкості підприємства, виявлення його сильних та слабких сторін, конкретизація стратегії розвитку через систему кількісних та якісних показників, забезпечення підтримки інвесторів та акціонерів, зниження ризиків підприємницької діяльності [1]. Бізнес-план складається для діючого підприємства, нового виду діяльності або продукції, для нового підприємства (рис. 1) і потрібен його керівнику, акціонерам, інвесторам. Він розробляється для пошуку подальших резервів зменшення витрат і зростання доходів для забезпечення зростання прибутків підприємства. При цьому під час розроблення бізнес-плану особлива увага повинна приділятися не тільки визначенню очікуваного обсягу прибутку від реалізації бізнес-ідеї, а й вивченню умов на ринку відповідних товарів (робіт, послуг), виявленню можливостей розширення обсягів їх реалізації у майбутньому, можливих джерел фінансування проекту з урахуванням умов отримання кредиту та термінів його погашення [12].

Методики та стандарти бізнес-планування мають такі організації, як Організація Об'єднаних Націй із промислового розвитку (UNIDO), ЕВРД, СБРР, КРМГ, ТАСІС. Міністерством економіки України в 2006 р. затверджено Методичні рекомендації з розроблення бізнес-плану підприємств. Найбільш вичерпним в інвестиційних колах вважається зміст бізнес-плану, розроблений інвестиційно-проектною компанією «Бюро фінансового моделювання BFM Group Ukraine» (рис. 2).

Для спрощення та прискорення процесу бізнес-планування існує значна кількість програмних продуктів, зокрема Plan Business Intelligent 2016, IT: Финансовое Планирование, Business Plan Pro, Инвестиционный анализ (бізнес-план) 2.9, ProjectLibre 1.7, ФМП: план/факт анализ 2.5, Альт-Инвест 7, Comfar III Expert, Мастерская бизнес-планирования, Business Plan PL, Project Expert, основні функціональні можливості та обмеження яких зведені в табл. 1 у хронологічному порядку з урахуванням динаміки їх появи на ринку. Спеціальне програмне забезпечення надає шаблони бізнес-планів, інструменти з обчислення основних фінансових і комерційних показників.

Зокрема, програмний продукт Project Expert, перелік технічного, математичного, програмного та інформаційного забезпечення якого представлені в табл. 2, є багатофункціональним, включає в себе все необхідне для

Рис. 1. Види бізнес-планів

Джерело: побудовано автором за матеріалами [1]

<p>Титульний аркуш бізнес-плану (інвестиційного проекту) Меморандум про конфіденційність Коротка анотація (резюме) бізнес-плану Загальні положення</p>	<p>Відомості про компанію: загальна інформація (дата створення, організаційно-правова форма, місцезнаходження, контактні дані); інформація про власників та перших осіб компанії; основні види діяльності; характеристика продуктів і послуг; основні поточні фінансові показники, SWOT-аналіз компанії Інформація щодо проекту: сутність проекту, місце розташування проекту; соціальне, економічне, демографічне оточення; перелік та опис продуктів / послуг; основні маркетингові переваги; загальна вартість проекту (розмір капітальних витрат та необхідні обігові кошти); загальна потреба в залученні позикового фінансування; основні показники ефективності проекту; основні ризики проекту; соціальний, екологічний та економічний ефект проекту; пропозиція інвесторів / кредиторів (прийнятна вартість кредиту, розподіл часток, репатріація прибутку)</p>
<p>Маркетинговий план</p>	<p>Галузеве оточення бізнесу: PEST-аналіз галузі; SWOT-аналіз галузі Характеристика продуктів / послуг: аналіз ланцюжка створення вартості (Value Chain); матриця Boston Consulting Group (життєвий цикл продуктів та ціновий масштаб виробництва) Аналіз ринків збуту: оцінка розміру ринку та можливих тенденцій його розвитку; оцінка частки ринку та обсягу продажів; сегментація ринку та визначення ніші продукту бізнесу Конкуренція та конкурентні переваги: порівняльні характеристики конкурентних продуктів / послуг; порівняльні характеристики фірм-конкурентів; аналіз конкурентної ситуації на ринку; обґрунтування основних складових маркетингової стратегії (маркетинг-мікс); SWOT-аналіз продуктів / послуг Організація зовнішньоекономічної діяльності компанії: організаційне забезпечення зовнішньоекономічних зв'язків; економічне забезпечення зовнішньоекономічних зв'язків; непрямі форми виходу на зовнішні ринки Стратегія плану маркетингу Загальна стратегія маркетингу: ціноутворення; тактика реалізації продуктів / послуг; політика після продажного обслуговування і надання гарантій; реклама та просування товару на ринок План продажу: факторний аналіз продажу; тенденції сезонних змін цін; тенденції сезонних змін обсягів продажів; акційні зміни цін Витрати на маркетинг (обґрунтування): умовно постійні маркетингові витрати; умовно змінні маркетингові витрати</p>
<p>Організаційний план та менеджмент</p>	<p>Організаційно-правова форма компанії Штатний розклад Організаційна структура Біографії управлінського персоналу Основні наявні партнери та пов'язані компанії Інформація про радників, консультантів, менторів, проектних та підрядних організацій, що беруть участь в організації проекту Правові аспекти організації проекту Основні вимоги до персоналу Забезпечення найму, навчання адаптації персоналу Обґрунтування фонду оплати праці (постійна і підрядна частина, система преміювання, інше) Виплати оплати праці (помісячно до кінця розрахунків проекту) Надходження від продажу продуктів / послуг (оплата за фактом, передоплата, відстрочення платежів) Умови реалізації продуктів / послуг (оплата за фактом, передоплата, відстрочення платежів) Перелік сировини і комплектуючих, що відносяться на кінцеву продукцію Умови оплати за сировину і комплектуючі (оплата за фактом, передоплата, відстрочення платежів) Формування транспортної та складської логістики Логістичні і тимчасові витрати, що відносяться на сировину і комплектуючі Логістичні і тимчасові витрати, що відносяться на кінцеву продукцію Запаси сировини і періодичність закупівель Запаси готової продукції (в % від місячних обсягів продажу) Система оподаткування проекту Податкові виплати (помісячно до кінця проекту) Постійні / адміністративні витрати (помісячно до кінця розрахунків проекту)</p>
<p>Інвестиційний план</p>	<p>Календарний план освоєння всіх етапів проекту до введення в експлуатацію Календарний графік виплат по етапах проекту (платежі за обладнання, будівництво, ін.). Діаграма Ганта Способи і терміни амортизації всіх створених капітальних активів проекту Відображення амортизаційних відрахувань в оподаткованні проекту</p>

Виробничий план

- Короткий опис виробництва
- Опис виробничих циклів
- Стратегія в забезпеченні сировиною і комплектуючими
- Виробничий план
- Державне та правове регулювання
- Можливості поліпшення і доробки продукту
- Розрахунок прямої собівартості окремо по кожному з продуктів

Фінансовий план

- Потреба у фінансуванні (підбір суми кредиту (інвестиції) і графіка фінансування)
- Виплати на погашення позик (виплати кредитного тіла)
- Виплати на обслуговування позик (відсотки по кредитах)
- Інші надходження грошових коштів, що беруть участь в проекті
- Інші виплати з проектного бюджету
- Звіт про прибутки і збитки (помісячно до кінця розрахунків проекту)
- Звіт про рух грошових коштів (помісячно до кінця розрахунків проекту)
- Звіт про баланс проекту (помісячно до кінця розрахунків проекту)
- Точка беззбитковості проекту
- Розрахунок потреби в первинних оборотних коштах
- Операційний важіль (відношення постійних витрат до змінних витрат)
- Фінансові показники (помісячно до кінця розрахунків проекту): коефіцієнт поточної ліквідності (CR),%; коефіцієнт термінової ліквідності (QR),%; чистий обіговий капітал (NWC); коефіцієнт обіговості запасів (ST); коефіцієнт обіговості дебіторської заборгованості (CP); коефіцієнт обіговості робочого капіталу (NCT); коефіцієнт обіговості основних засобів (FAT); коефіцієнт обіговості активів (TAT); сумарні зобов'язання до активів (TD / TA),%; сумарні зобов'язання до власного капіталу (TD / EQ),%; коефіцієнт покриття відсотків (TIE), раз; коефіцієнт рентабельності валового прибутку (GPM),%; коефіцієнт рентабельності операційного прибутку (OPM),%; коефіцієнт рентабельності чистого прибутку (NPM),%; рентабельність поза обігових активів (RFA),%; рентабельність інвестицій (ROI),%; рентабельність власного капіталу (ROE),%
- Оцінка загальної ефективності проекту: період окупності (PB), дисконтований період окупності (DPB), чиста поточна вартість (NPV), індекс прибутковості (IRR), модифікована внутрішня норма рентабельності (MIRR), тривалість (D)

Оцінка ризиків проекту

- Аналіз чутливості по NPV, DPB, PI, IRR, PB, ARR, MIRR та D
- Аналіз беззбитковості проекту
- Статистичний аналіз проекту (метод Монте-Карло)

Додатки до бізнес-плану

- Фінансові звіти
- Аудиторські висновки
- Висновки фахівців з оцінки майна
- Рекламні брошури фірми
- Технічні опису продукту бізнесу
- Резюме ключових керівників
- Найважливіші угоди і контракти
- Інформація про виробничий процес
- Фотографії і малюнки товару
- Звіти про дослідження ринку
- Витяги з найважливіших законодавчих актів

Інформація про забезпечення проекту**Рис. 2. Структура бізнес-плану за стандартами BFM Group Ukraine [13]**

Таблиця 1

Порівняльна характеристика програмних продуктів, поширених на ринку, що використовуються в процесі бізнес-планування

Товарний знак	Найменування програмного продукту, розробник, рік створення, орієнтовна ціна, режим доступу до електронного ресурсу	Можливості	Обмеження	Посилання на першоджерело, з якого взято компетентну експертну думку (оцінку недоліків програмного продукту)
	<p>Business Plan Pro, розробник Palo Alto Software, 1991 р., ціна 95\$, http://www.paloalto.com/business_plan_software/</p>	<p>Програма допоможе проаналізувати ринок, створити графіки, згенерувати оригінальний бізнес-план. Текстова частина містить пояснення до пунктів, які заповнюються при детальному описі. Складання фінансового плану повністю автоматизоване, що прискорює виконання розрахунків і побудову графіків.</p> <p>У базі програми міститься близько 400 зразків готових планів. Передбачена можливість урахувати побажання інвестора і вносити корективи в онлайн-режимі.</p>	-	<p>http://vseproip.com/biznes-ip/biznes-plan/programma-dlya-sostavleniya.html; http://ipinform.ru/razvitiye-biznesa/biznes-plan/programma-dlya-sostavleniya.html#Business_Plan_Pro</p>
	<p>Business Plan PL, розробник – PL Soft, 1994 р., ціна від 13 000 руб., http://soft.oszone.net/program/13857/business_plan_pl/</p>	<p>Програма містить велику кількість різних форматів бізнес-планів. Уся графіка має привабливий вигляд. Програма дає змогу легко створити текстову частину бізнес-плану, оскільки містить величезну базу стандартних текстів та описів, і потрібно лише відредагувати там, де це необхідно, текст.</p> <p>Програма Business Plan PL особливо незамінна під час складання фінансової частини проекту – розділ створюється буквально за одним натисненням клавіші (всі необхідні таблиці, діаграми). Також програма здійснює контроль над методичними помилками.</p> <p>Програма може розширюватися за допомогою таких компонентів:</p> <p>Business Plan Text – допомагає під час розроблення текстової частини, роблячи її портфельною куди завгодно;</p> <p>Business Plan Analyzer – містить розширений набір інструментів для аналітичного аналізу;</p>	-	<p>http://bi3on.info/programma-business-plan-pl-skachat-besplatno.html</p>

Продовження таблиці 1

	<p>Третє покоління Comfar III Expert для Windows, розробник – організація з промислового розвитку UNIDO в структурі ООН, 1995 р., ціна 127 000 руб., http://comfar-iii-expert.software.informer.com/5.2/ В 1983 р. була випущена перша версія даного програмного забезпечення</p>	<p>Business Plan Integrator – дає змогу комбінувати декілька проектів; Business Plan Report Designer – розширені можливості дизайну бізнес-плану</p>	<p>Неповна відповідність податкового блоку українському законодавству і необхідність застосування спеціальних прийомів для обходу наявних обмежень. Доволі висока вартість ліцензійного варіанту. Програму можна рекомендувати для фінансового аналізу та підготовки проектів, що пропонуються іноземним інвесторам і не надто залежать від системи оподаткування</p>	<p>http://bi3on.info/programma-comfar-iii-expert-skachat-besplatno.html; http://www.unido.ru/resources/comfar/; http://www.unido.ru/eurasecproject/sites/default/files/COMFAR_III_Expert.pdf</p>
	<p>Програма дає змогу симулювати короткострокові і довгострокові інвестиційні проекти, виконувати аналіз як промислових, так і не промислових проектів: нових, проектів з розширення бізнесу, об'єднання бізнесу. Програма враховує бізнес-особливості понад 160 країн, дає змогу створити бізнес-план, який був би прийнятний конкретно в економічних умовах обраної країни. Більше 8000 відгуків про програму було зібрано з усього світу й ураховано у третій версії. Головний модуль Comfar приймає фінансові й економічні дані, створює фінансові та економічні звіти і графічні моделі. Також модулі допомагають в аналітичному процесі. Метод аналізу витрат і виручки та метод доданої вартості в економічному аналізі, створені UNIDO, включені в програму. Програма може використовуватися для аналізу інвестицій у нові проекти і розширення або модернізації діючих підприємств. Під час створення спільних підприємств можуть бути розглянуті фінансові перспективи кожного партнера чи класу акціонерів. Дає змогу виконувати аналіз із застосуванням різних припускень стосовно інфляції, ревальвації валюти і зростання цін. Comfar, що нині доступний 19 мовами, російською включно, супроводжується навчальними матеріалами, рекомендаціями і взаємопов'язаним програмним забезпеченням для розроблення і підготовки проектів. Comfar також включає спеціалізовані модулі, зокрема «Механізм Чистого Розвиття» (CDM) та «Екологіческое Управление и Учет» (EMA)</p>	<p>Програма дає змогу комбінувати декілька проектів; Business Plan Report Designer – розширені можливості дизайну бізнес-плану</p>	<p>Неповна відповідність податкового блоку українському законодавству і необхідність застосування спеціальних прийомів для обходу наявних обмежень. Доволі висока вартість ліцензійного варіанту. Програму можна рекомендувати для фінансового аналізу та підготовки проектів, що пропонуються іноземним інвесторам і не надто залежать від системи оподаткування</p>	<p>http://bi3on.info/programma-comfar-iii-expert-skachat-besplatno.html; http://www.unido.ru/resources/comfar/; http://www.unido.ru/eurasecproject/sites/default/files/COMFAR_III_Expert.pdf</p>

Продовження таблиці 1

 <p>Project Expert, компанія Pro-Invest Consulting, 1995 р., ціна від 50 000 руб., http://soft.mudiv.net/win/download-Project-Expert.html</p>	<p>Програма незамінна для складання бізнес-плану: бере на себе всю фінансову частину бізнес-плану і покроково допомагає заповнити необхідну текстову частину в правильному форматі по всьому проекту, що дає змогу за кожного оновлення вихідних даних миттєво оновити весь бізнес-план. Project Expert дає змогу виконувати прогнози фінансової та управлінської звітності, обчислення показників ефективності інвестицій; порівняти різні варіанти розвитку проекту (найгірший, середній, оптимістичний).</p> <p>Програма Project Expert повністю моделює операційну, інвестиційну та фінансову діяльність. Для цього потрібно описати економічне оточення, політику і податкову систему, а програма допоможе врахувати всю специфіку бізнесу і надасть робочу модель.</p> <p>Програма допоможе виявити потреби в інвестиціях та кредитах, а також представити різні варіанти розвитку за різних варіантів фінансування; скласти грамотне обґрунтування проекту. Провести швидко і точно аналіз чутливості, розрахувати точку беззбитковості.</p> <p>Програмний продукт пропонує безліч статистичних методів, які допоможуть найкращим чином оцінити бізнес-план</p>	<p>Дорога ліцензія на програму. Потрібне навчання працівників для ефективної роботи з даною програмою</p> <p>http://bi3on.info/programma-project-expert-skachat-besplatno.html</p>
<p>Мастерская бизнес-планирования, розробник компанія «Корпоративные финансы», 2000 р., ціна від 4000 руб., http://rutracker.com.kz/knigi-education/ekonomika-i-pravo/96625-000-Korporativny-menedzhment-Masterskaya.html</p>	<p>Програма є комплексною, включає в себе кілька макетів бізнес-планів, використовує безліч шаблонів за розрахунками, дозволяє скористатися 67 готовими реальними проектами. Автоматично прораховуються баланс, платоспроможність і показники ліквідності. Ця програма для бізнес-плану містить інструментарій щодо оцінки фінансової перспективи, бухгалтерської звітності, аналізу cash-flow (поток готівки); формує звіт про фінансові результати</p>	<p>Неможливість розрахунку проекту одночасно в двох валютах. Не містить засобів для оперативного управління бюджетом, контролю за виконанням проекту, оптимізації розподілу ресурсів, що відноситься до управління інвестиційними проектами. Якнайкраще підходить для малого та середнього бізнесу</p> <p>http://vseproip.com/biznes-ip/biznes-planu/programma-dlya-sostavleniya.html; http://ipinform.ru/razvitiye-biznesa/biznes-planu/programma-dlya-sostavleniya.html#Business_Plan_PL</p>

Продовження таблиці 1

	<p>IT: Финансовое Планирование, розробник – Н. Корольков, 2007 р., ціна 50 000 руб., http://itfr.ru/demo/</p>	<p>Це програмне забезпечення для бізнес-планування, фінансового моделювання і прогнозування, оцінки інвестиційних проектів. Програма максимально спрощує складання бізнес-плану і призначена для підприємств будь-якої галузевої спеціалізації: виробництво, торгівля, послуги.</p> <p>Програмне забезпечення автоматично формує фінансову звітність і дає змогу здійснити аналіз на шістьдесят кроків планування при значенні кроку місяць, квартал, півроку, рік.</p> <p>Програма в автоматичному режимі визначає оптимальний рух логістичних, технологічних і фінансових операцій з можливістю моделювання ресурсів підприємства на будь-якому кроці планування</p>	<p>Висока вартість програми</p>	<p>http://freesoft.ru/it-finansovoe_planirovanie</p>
	<p>ФМП: план/факт анализ 2.5, розробник – консалтингова група «Менеджмент, Бизнес, Инвестиции», 2010 р., ціна 4000 руб., http://freesoft.ru/fmp_planfakt_analiz</p>	<p>Простий інструмент для фінансового планування й управління діяльністю підприємства на основі прийнятних бюджетів, який допоможе користувачеві не тільки проводити порівняння отриманих фактичних результатів з плановими значеннями, а й аналізувати причини виникнення відхилень</p>	<p>Вузьке коло можливостей програми</p>	<p>http://freesoft.ru/fmp_planfakt_analiz</p>
	<p>Альт-Инвест 7 фірми «Альт» (Санкт-Петербург), 2015 р., ціна 110 000 руб., http://www.alt-invest.ru/index.php/ru/programmy/tseny</p>	<p>Програма дає змогу здійснювати оцінку бізнес-проектів, скласти бізнес-плани або ТЕО будь-якої складності.</p> <p>Програмний продукт призначений для підготовки, аналізу та оптимізації інвестиційних проектів різних галузей, масштабів і спрямованості. Продукт описує частину документу, створює складні таблиці, діаграми, графіки (календар робіт). Вводити знадобиться тільки власні дані. Програма допоможе визначити доцільність створення продукту або надання послуги.</p> <p>Планування продажу, витрати, інвестиції, податки; врахування наявних активів і зобов'язань, макроекономічних прогнозів; кілька валют; підбір графіка кредитування – все це можливості Альт-Инвест 7.</p>	<p>Розрахований виключно на професіоналів-аналітиків. Ідеально підходить для бізнес-планування на великих підприємствах</p>	<p>http://bi3on.info/programma-alt-invest-skachat-besplatno.html; http://ipinform.ru/razvitiye-biznesa/biznes-plany/programmy-dlya-sostavleniya.html#i-2; https://invest-idea.com.ua/articles/programmy-dlya-investicionnogo-analiza-alt-invest</p>

Продовження таблиці 1

	<p>Plan Business Intelligent 2016, розробник – Soft Intelligent, 2016 р., ціна ліцензії 77\$, демо-версія безкоштовна, http://softintelligent.com/product_pbi.html</p>	<p>Існує кілька версій програми, спеціалізованих під конкретні завдання і види робіт. Вони адаптовані під російську систему оподаткування і бухгалтерської звітності</p> <p>Покроковий планувальник. Докладні інструкції і опис кожного розділу. Макет плану та запропоновані шаблони документів. Всебічне планування бізнесу, включаючи маркетинг, збут, виробництво, організаційну структуру, розрахунок інвестиційного бюджету та прогноз фінансових результатів. Проведення комплексного фінансового аналізу. Повністю автоматизовані електронні таблиці, графіки і діаграми. Здійснення презентації бізнес-плану.</p> <p>Простий і зручний інтерфейс програми. Робота в загальнодоступних форматах MS Word і MS Excel. Підготовка до друку та презентабельність готових документів. Відповідність національним та міжнародним стандартам планування, таким як EBRD, KPMG, TASIC, UNIDO.</p> <p>Проста і зрозуміла термінологія. Уніфіковані форми документів.</p> <p>Довідкові матеріали про інвесторів і посилення на компанії, де можна отримати фінансування. Мінімальні системні вимоги до комп'ютера. Конкурентна ціна. У підсумку, використовуючи програму для складання бізнес-плану Plan Business Intelligent 2016, можна отримати: професійний бізнес-план, якісну презентацію проекту, комплексний фінансовий прогноз</p>		<p>http://freesoft.ru/plan_business_intelligent; http://homestartup.ru/cons_programmi-dlya-sostavleniya-biznes-plana.html</p>
<p>ProjectLibre™</p>	<p>ProjectLibre 1.7, розробник – Marc O'Brien, Laurent Chretienneau, 2017 р., безкоштовна, http://freesoft.ru/projectlibre</p>	<p>Програма для планування та управління проектами. Дозволяє створювати проекти, складаючи ієрархічний список завдань в межах відповідного проекту. Кожна задача може бути обмежена в часі, мати відповідальних виконавців і показувати відсоток завершення. Крім того, у цій програмі можна скласти звіт по проектах, будувати різні графіки і робити вибірки, використовуючи фільтри</p>		<p>http://freesoft.ru/projectlibre</p>

Закінчення таблиці 1

	<p>Инвестиционный анализ (бизнес-план) 2.9, розробник компанія «Константа» (Санкт-Петербург), ціна демо-версії 8900 руб., http://finalalis.ru/programs/340/2247.html</p>	<p>Програма призначена для розробки фінансового розділу бізнес-плану та оцінки ефективності інвестиційних проектів. Програма дозволяє: - автоматично підготувати фінансовий розділ бізнес-плану; - розрахувати ефект від введення тих або інших інновацій, розширення виробництва і т.д.; - в процесі розрахунку (а також по його завершенню) отримувати статистичну інформацію щодо обсягів продажу, основних засобів і необоротних активів, персоналу, витрат, фінансових вкладень і т.ін.; - розраховувати й аналізувати в динаміці групи показників ефективності інвестиційних проектів</p>	<p>Нестабільність роботи, зависання, неможливість реалізувати засобами програми проекти, вихідні дані яких динамічно змінюються в часі, закритість формул, вкрай низька продуктивність праці при виконанні програмного продукту. Може застосовуватися для простих проектів на обмежених часових інтервалах. Для складних проектів тривалістю довше двох років не рекомендується її використовувати, особливо для професійного застосування</p>
		<p>http://freesoft.ru/investicionnyy_analiz_biznes_plan/; http://www.masterplans.ru/investicionnii_analiz_konstanta.html</p>	

бізнес-планування, а саме побудову фінансової моделі проекту (компанії) з урахуванням економічного й отриманням прогнозних фінансових звітів; визначення на її основі обсягів капітальних вкладень та оборотного капіталу, необхідних для фінансування проекту; розроблення стратегії фінансування; проектний аналіз – оцінка інвестиційного проекту, включаючи кількісну оцінку проектних ризиків, динаміки вартості бізнесу для різних моментів; створення бізнес-плану, інвестиційного меморандуму, інших звітів: задання певної структури, підготовка текстової частини, включення в неї необхідної прогнозової фінан-

сової звітності, графіків і діаграм; внесення коригувань вихідних даних інвестиційного проекту, оцінка його ефективності в процесі і за підсумками реалізації.

Висновки з цього дослідження. Успішність бізнес-плану залежить від урахування реальних можливостей, ризиків, досвіду конкурентів та ринкового середовища загалом, реальних і прогнозованих макроекономічних факторів, можливої політичної чи іншого виду нестабільності, валютних ризиків, а також використання актуальних на час складання бізнес-плану показників. Фахівці рекомендують розраховувати бізнес-план на три-п'ять

Таблиця 2

Характеристика програмного продукту Project Expert

Технічне забезпечення	Математичне забезпечення	Програмне забезпечення	Інформаційне забезпечення
Project Expert працює в середовищі Windows 95/98/ NT /2000/ М ME/XP. Мінімальні вимоги до комп'ютера при використанні системи: процесор – не нижче i486 DX-66; обсяг оперативної пам'яті – не менше 16 Мбайт	Оцінка ефективності інвестиційних проектів на основі інтегральних показників. Аналіз чутливості. Аналіз беззбитковості – розрахунок точки беззбитковості для різних продуктів і підрозділів, операційного важеля та запасу фінансової міцності компанії. Аналіз прибутковості підрозділів. Сценарний аналіз „What-if” (Що буде, якщо?) – швидке створення і порівняння альтернативних сценаріїв реалізації проекту. Аналіз групи проектів	Сценарний аналіз What-if. Метод Монте-Карло – оцінка на основі імітаційного моделювання впливу випадкових змін чинників на показники ефективності проекту. Моделі WACC, CAPM, ССМ для розрахунку ставки дисконтування. Метод дисконтованих грошових потоків (DCF), капіталізації прибутку для оцінки вартості бізнесу. Порівняльний метод, що передбачає використання широкого спектру вбудованих і додаткових мультиплікаторів. Оцінка вартості пакету акцій на будь-який момент проекту. Зручність введення даних забезпечується в системі добре структурованим, зручним інтерфейсом і різними сервісними функціями, особливо корисними починаючим користувачам	Статут підприємства, установчий договір. Щорічні зведення (довідники) техніко-економічних показників підприємств своєї галузі (підгалузі) та тих галузей (підгалузей), до яких входять конкуренти; статистичні довідники, підготовлені органами статистики; газети, журнали (галузеві). Паспорт виробу. Дані досліджень ринку, включаючи інформацію, одержану під час проведення анкетування. Дані маркетингових досліджень. Схеми виробничих потоків; баланси виробничих потужностей; відомості про технологічне устаткування; укладені договори про постачання матеріально-технічних ресурсів; кошторис витрат на виробництво. Організаційна схема управління підприємством; план щодо праці й заробітної плати; план розстановки кадрів, листки обліку кадрів. Різні документи, у яких зафіксовані втрати (звіти, пояснювальні записки, доповідні записки, акти, протоколи нарад тощо). Розрахунок обсягу грошових потоків; баланс підприємства; кошторис витрат на виробництво; розрахунок собівартості; розрахунок прибутку та його розподілу

років, але з обов'язковим щорічним переглядом ризиків, перспектив, утрат та актуального фінансового стану, що допоможе грамотно і вчасно відреагувати на виявлені відхилення від плану та якомога точніше спрогнозувати подальші можливості для компанії. Застосування сучасних інформаційних технологій та інтегрованих в них моделей і методів дає

зможу одночасно врахувати весь комплекс ринкових факторів та умов функціонування реальних систем, виявляти закономірності, будувати прогнози їх подальшого розвитку і знаходити найкращий варіант рішень на користь найвигідніших для функціонування суб'єктів господарювання, підвищення їх конкурентних переваг.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Енциклопедія економіки. Бізнес-план [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>.
2. Помазун О.М. Моделі та інформаційні технології підтримки прийняття рішень з управління бізнес-процесами підприємства: автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.00.11 / О.М. Помазун; Держ. ВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». – Київ, 2016. – 20 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21FMT=briefwebr&S21ALL=\(%3C.%3EA%3D%0%9F%0%9E%0%9C%3C.%3E%2B%3C.%3EA%3D%0%AF%0%9D%0%A1%0%AC%0%9A%0%90%3C.%3E\)&Z21ID=&S21SRW=GOD&S21SRD=DOWN&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21FMT=briefwebr&S21ALL=(%3C.%3EA%3D%0%9F%0%9E%0%9C%3C.%3E%2B%3C.%3EA%3D%0%AF%0%9D%0%A1%0%AC%0%9A%0%90%3C.%3E)&Z21ID=&S21SRW=GOD&S21SRD=DOWN&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20)
3. Шишова О.Б. Бізнес-планування в умовах адаптації сільськогосподарських підприємств до ринкової економіки: автореф. дис. ... канд. економ. наук: спец. 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності) / О.Б. Шишова; Національний університет біоресурсів і природокористування України. – К., 2009. – 20 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://91.219.144.9/cgi-bin/irbis64r_14/cgiirbis_64.exe?LNG=uk&Z21ID=&I21DBN=DA&P21DBN=DA&S21STN=1&S21REF=5&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=10&S21P01=0&S21P02=1&S21P03=A&S21STR=%D0%A8%D0%B8%D1%88%D0%BE%D0%B2%D0%B0,%20%D0%9E%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B0%20%D0%91%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B0
4. Костецька І.В. Розвиток форм і методів бізнес-планування в аграрних підприємствах: автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.00.04 / І.В. Костецька; Львів. нац. аграр. ун-т. – Л., 2011. – 20 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=REF&P21DBN=REF&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A&S21COLORTERMS=1&S21STR=%D0%9A%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%86
5. Гайдар О.В. Інформаційні ресурси і моделі системи планування діяльності підприємства: автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.00.04 / О.В. Гайдар; Донець. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. – Донецьк, 2009. – 20 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis64r_81/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=ARD&P21DBN=ARD&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A&S21COLORTERMS=1&S21STR=%D0%93%D0%B0%D0%B9%D0%B4%D0%B0%D1%80%20%D0%9E.%D0%92
6. Чалий С.Ф. Автоматизоване управління бізнес-процесами (моделі, методи і технології): автореф. дис. ... д-ра техн. наук: спец. 05.13.06 / С.Ф. Чалий; Харк. нац. ун-т радіоелектрон. – Х., 2007. – 32 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=ARD&P21DBN=ARD&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A&S21COLORTERMS=1&S21STR=%D0%A7%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D0%B9%20%D0%A1.%D0%A4
7. Ульяницька К.О. Методи, моделі та засоби проектування і управління бізнес-процесами для організаційно-технічних об'єктів управління: автореф. дис. ... канд. техн. наук: спец. 05.13.06 / К.О. Ульяницька. – Київ: Б.в., 2010. – 23 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.univer.kharkov.ua/OpacUnicode/index.php?url=/notices/index/IdNotice:625212/Source:default>
8. Мороз О.М. Бізнес-планування у підприємстві / О.М. Мороз, А.А. Юсуфова // Вісн. технол. ун-ту Поділля. Екон. науки. – Хмельницький, 2000. – № 4. – Ч. 3. – С. 117-121.
9. Іванова В.В. Планування діяльності підприємства: [навч. посіб.] / В.В. Іванова. – К.: ЦУЛ, 2006. – 472 с.
10. Подкуйко Н.Д. Бізнес-планування: [навч. посіб.] / Н.Д. Подкуйко, Л.Л. Лисенко. – К.: Держ. акад. кер. кадрів культури і мистец., 2008. – 155 с.

11. Моделювання бізнес-планів інвестиційних проектів: [навч. посіб.] / В.Т. Голубятніков [та ін.]. – Л.: Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, 2010. – 264 с.
12. Бізнес-планування / Т.Г. Васильків [та ін.]. – К.: Знання, 2013. – 207 с.
13. Типовое содержание инвестиционных бизнес-планов согласно стандартам BFM Group™ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bfm-ua.com